

Geliş Tarihi:

27.04.2023

Kabul Tarihi:

13.06.2023

Yayımlanma Tarihi:

26.06.2023

Kaynakça Gösterimi: Albayrak, O. (2023). Dijital diplomasi: diplomasi 3.0. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(46), 493-508. doi: 10.46928/iticusbe.1288805

DİJİTAL DİPLOMASİ: DİPLOMASİ 3.0

Derleme

Orhan Albayrak

Sorumlu Yazar (Correspondence)

Haliç Üniversitesi

orhanalbayrak@halic.edu.tr

Orhan Albayrak, Haliç Üniversitesi İşletme Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünde doktor öğretim üyesidir. Siyaset Bilimi, demokrasi, dijital dönüşüm, metaverse ve siyaset konularında araştırmalar yapmaktadır.

DİJİTAL DİPLOMASİ: DİPLOMASİ 3.0

Orhan Albayrak

orhanalbayrak@halic.edu.tr

Özet

Dijital Diplomasi 3.0 yaşadığımız dijital çağda teknolojinin hızla ilerlemesi ve toplumların dijital dönüşümü ile birlikte ortaya çıkan bir kavramdır. Geleneksel diplomasi yöntemlerinin yerini dijital araçlar ve iletişim kanalları almaya başlamıştır. Dijital diplomasi iletişim kanallarının hızlı bir şekilde çoğalması ve çeşitlenmesi sonucu ortaya çıkan zorlukları aşmak için geliştirilmiştir. Dijital diplomasi 3.0 dijital araçları ve teknolojiyi kullanarak uluslararası ilişkilerin daha verimli ve etkili bir şekilde yönetilmesini hedeflemektedir. Bu makale Dijital Diplomasi 3.0 kavramının ne olduğunu, nasıl işlediğini ve neden önemli olduğunu anlatmaktadır. Diğer iki dijital diplomasi dönemi ile karşılaştırıldığında daha kapsamlı bir yaklaşım sunduğu vurgulanmaktadır. Bu diplomasi türü geleneksel diplomasi yöntemleri ile dijital teknolojileri entegre ederek hükümetlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün daha fazla katılımını sağlamayı hedeflemektedir. Küresel kamuoyunu etkilemek için sosyal medya, bloglar, web siteleri, video platformları ve diğer dijital araçları kullanarak diplomasiyi de güçlendirmektedir. Dijital diplomasinin ana hedefleri olarak ulusal güvenlik, bilgi yönetimi, kamu diplomasisi, konsolosluk işlemleri, afet müdahalesi, dış kaynaklar ve politika planlama vurgulanmaktadır. Dijital diplomasinin aynı zamanda küçük devletlerin web siteleri, bloglar ve sosyal medya aracılığıyla alan sınırlaması olmaksızın geniş kitlelerle kamu diplomasisi yapmaları için fırsatlar sunduğu anlatılmaktadır. Devletlerin yaklaşık dört yüz yıldır küresel meselelerde birincil aktörler olmalarına rağmen bir avuç büyük teknoloji şirketinin jeopolitik etki için onlarla rekabet etmesiyle bu durum değişmeye başlamıştır. Dijital diplomasinin önemli bir uygulaması teknoloji büyükelçileridir. Birçok ülke büyük teknoloji firmalarının ulus devlet statüsüne yükselişini yansıtan teknoloji sektörüne elçiler atamaktadırlar. Fransa'nın bir "dijital işler büyükelçisi", Estonya'nın "siber güvenlik elçisi"; Hollanda'nın "inovasyon, teknoloji ve bilim için bir danışmanı" vardır. Bu yeni diplomasi uluslararası krizlerin çözümünde ve küresel iş birliği için yeni fırsatlar sunmaktadır. Bu yeni diplomasi yaklaşımı bazı riskleri de vardır. Özellikle siber saldırılar, veri gizliliği ihlalleri ve diğer güvenlik tehditler gibi konuların dikkate alınması vurgulanmaktadır. Sonuç olarak Dijital diplomasi 3.0 dijital çağda uluslararası ilişkilerin yönetilmesinde yeni ve önemli bir yaklaşımdır. Bu yeni dönem teknolojinin hızla gelişmesi ve dijital araçların kullanımının yaygınlaşması ile birlikte küresel iletişim ve iş birliğinin artması için yeni fırsatlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital diplomasi, küresel iletişim, teknoloji jeopolitiği, teknoloji büyükelçiliği

JEL Sınıflandırması: O38

DIGITAL DIPLOMACY: DIGITAL DIPLOMACY 3.0

Abstract

Digital diplomacy 3.0 is a concept that emerged with the rapid advancement of technology and the digital transformation of societies in the digital age we live in. Traditional diplomacy methods have started to be replaced by digital tools and communication channels. Digital diplomacy has been developed to overcome the difficulties that arise as a result of the rapid proliferation and diversification of communication channels. Digital diplomacy 3.0 aims to manage international relations more efficiently and effectively by using digital tools and technology. This article explains what digital diplomacy 3.0 is, how it works and why it's important. Compared to the other two digital diplomacy eras, digital diplomacy 3.0 offers more comprehensive approach. This type of diplomacy aims to ensure greater participation of governments, non-governmental organizations and the private sector by integrating traditional diplomacy methods with digital technologies. It also strengthens diplomacy, using social media, blogs, websites, video platforms and other digital tools to influence global public opinion. National security, information management, public diplomacy, consular operations, disaster response, external resources and policy planning are emphasized as the main objectives of digital diplomacy. It is also explained that digital diplomacy offers opportunities for small states to engage in public diplomacy with large audiences without limitations of space through websites, blogs and social media. Although states have been the primary actors in global affairs for nearly four hundred years, this situation has begun to change as a handful of big technology companies compete with them for geopolitical influence. An important application of digital diplomacy is technology ambassadors. France has a “digital affairs ambassador”, Estonia has a “cybersecurity ambassador” and the Netherlands has an advisor for “innovation, technology and science”. This new diplomacy offers new opportunities for resolving international crises and for global cooperation. However, this new diplomacy approach has some risks. Particular emphasis is placed on considering issues such as cyber-attacks, data privacy breaches, and other security threats. In conclusion, Digital diplomacy 3.0 is a new and important approach to managing international relations in the digital age.

Keywords: Digital diplomacy, global communication, technology geopolitics, technology ambassadorship

JEL Classification: O38

GİRİŞ

Dijital diplomasi 3.0 ülkeler arasında etkileşim kurmak için kişiselleştirilmiş ve etkileşimli dijital araçların kullanılmasıyla karakterize edilen, etkileşimli araçlar kullanan dijital diplomasi üçüncü aşamadır. Bu hükümetlerin ve kuruluşların kullanıcılarla iki yönlü bir görüşmede etkileşim kurmak için dijital araçlar kullandığı anlamına gelmektedir. Sosyal medya, çevrimiçi forumlar veya diğer etkileşimli platformlar aracılığıyla yapılabilmektedir. Dijital diplomasi 3.0 geleneksel diplomasiye göre birçok avantaj sunmaktadır. Daha geniş bir kitleye ulaşılabilen, daha hızlı ilişkiler kurulabilen ve bilgileri daha etkili bir şekilde paylaşmak için kullanılabilir. Ayrıca bir hükümetin veya kuruluşun çıkarlarını daha az maliyetli bir şekilde desteklemek için kullanılabilir. Bununla birlikte yanlış bilgi ve dezenformasyon, dijital platformların güvenliği gibi diplomasi 3.0 birçok zorlukla karşı karşıyadır. Ayrıca dijital diplomasi 3.0 propaganda veya siber saldırılar gibi kötü amaçlar için de kullanılabilir.

Bu zorluklara rağmen dijital diplomasi 3.0 uluslararası ilişkileri geliştirmek için kullanılacak güçlü bir araçtır. Hükümetlerin ve kuruluşların birbirleriyle ve dünyayla etkileşim biçimlerini dönüştürme potansiyeline sahiptir.

Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı, politikaları hakkında bilgi paylaşmak ve diğer ülkelerle etkileşim kurmak için sosyal medyayı kullanmaktadır. İngiliz Dışişleri Bakanlığı, web sitesini İngiltere hakkında bilgi sağlamak ve İngiliz kültürünü tanıtmak için kullanmaktadır. Avrupa Birliği, politikaları hakkında bilgi sağlamak ve AB üye devletlerinin vatandaşlarıyla iletişim kurmak için web sitesini kullanmaktadır.

Bunlar dijital diplomasi 3.0'un uluslararası ilişkileri geliştirmek için nasıl kullanıldığına dair verilebilecek örneklerden bazılarıdır. Dijital teknoloji gelişmeye devam ettikçe, barışı teşvik etmek için dijital diplomasiyi kullanmak hem daha da yenilikçi bir yaklaşımdır hem de daha etkilidir.

Yazının ilerleyen kısımlarında ayrıca aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

Dijital Diplomasi 3.0 geleneksel diplomasi yöntemlerinin yerini nasıl almaktadır? Uluslararası ilişkilerde nasıl bir rol oynamaktadır? İletişim kanallarının çeşitlenmesi sonucu ortaya çıkan zorlukları nasıl aşmaktadır? Dijital diplomasi ile ortaya çıkan teknoloji büyükelçiliği nedir? Hangi ülkeler farklı isimlerle teknoloji elçileri atamaktadır? Dijital Diplomasi 3.0'nin riskleri var mıdır? Varsa nelerdir? Dijital Diplomasi 3.0, hangi araçları kullanarak halk diplomasisini güçlendirmektedir? Dijital Diplomasi 3.0, uluslararası krizlerin çözümünde ve küresel iş birliği için hangi fırsatları sunmaktadır? Dijital Diplomasi 3.0'nin amacı nedir? Dijital Diplomasi 3.0, hangi sektörlerin daha fazla katılımını sağlamayı hedeflemektedir? Dijital Diplomasi 3.0, teknolojinin hızlı gelişmesi ve dijital araçların kullanımının yaygınlaşması ile birlikte hangi fırsatları sunmaktadır?

Dijital Diplomasi Nedir?

Dijital diplomasinin bir tanımı dış politika sorunlarını internet yoluyla çözme yöntemidir (Gürdal, 2021). Dijital diplomasi çoğu zaman “e-diplomasi”, “sanal diplomasi”, “dijital diplomasi” ve “diplomasi 3.0” olarak da ifade edilmektedir (Kurt, 2018). Dijital diplomasinin öneminin son derece artacağı ve klasik diplomasi ile dijital diplomasinin ayrılmaz bir bütün haline geleceği öngörülmektedir (a.g.e., 2018). Dijital diplomasinin yaygınlaşması ile diplomatların dijital elçiler olarak adlandırılması da yaygınlaşmaktadır (Gürdal, 2021).

Dijital diplomaside yeni nesil diplomatlar devletleri temsilen bu rolü dış politikada üstlenen yetkililerdir (a.g.e., 2021). Ülkeler dijital diplomasinin sahnesinde anlık bilgi akışına göre stratejiler üretip sanal açılımları ve bileşenleri kullanarak çok paydaşlı ve küresel çapta etki alanı olan dijital diplomasi sahnesinde ilgili kamuyla iletişim kurmaktadır (a.g.e., 2018). Dijital diplomasinin diğer bir tanımı diplomatik hedeflere ulaşılmasına yardımcı olmak ve uluslararası ilişkiler için internet ve yeni bilgi iletişim teknolojilerinin kullanılmasıdır. “Dijiplomasi” (Digiplomacy) ve “e-diplomasi” (e-diplomacy) olarak da adlandırılmaktadır (Hanson, 2012). Diplomasi pratiğinde sosyal medya, çevrimiçi konferans, büyük veri ve yapay zeka analizi gibi dijital araçların kullanılması söz konusudur (Kurbalija, 2023). Dijital diplomasi ayrıca, insanların dış politika algularını dinlemeyi ve hem yerel hem de uluslararası aktörlere ulaşmak için kamu diplomasisi yapmayı da kapsamaktadır (IGI Global, 2023).

Dijital diplomasi dışişleri bakanlıkları, büyükelçilikler ve konsolosluklar gibi devlet kurumları, büyükelçiler gibi bireysel diplomatlar ve sivil toplum kuruluşları gibi devlet dışı aktörler tarafından da kullanılabilir (Hanson, 2012). COVID-19 salgını modern dünyanın teknolojiye ve dijital araçlara ne ölçüde bağımlı olduğunu ortaya çıkararak birçok ülkenin sanal süreçler aracılığıyla dijital diplomasiyi benimsemesine yol açmıştır (Adesina, 2022). Bununla birlikte dijital diplomasi, Afrika'da zayıf bilgi iletişim teknolojileri altyapısı (Güvenilir ve uygun fiyatlı internetin olmaması gibi) ve üst düzey liderlerin güvensizliği dahil olmak üzere bir dizi zorlukla karşı karşıyadır (a.g.e., 2022). Avrupa Birliği ilkelerini, hedeflerini ve onu gerçeğe dönüştürmek için gerekli adımları açıklayan “AB Dijital Diplomasisi” konulu konsey kararlarını kabul ederek bu konuda önemli adımlar atmıştır (EU, 2022).

Diplomasi 1.0, Diplomasi 2.0 ve Diplomasi 3.0

Diplomasi 1.0 geleneksel diplomasi anlayışını ifade etmektedir. Bu yaklaşım devletler arasında siyasi, ekonomik ve askeri ilişkileri düzenlemek için kullanılan geleneksel yöntemleri kapsamaktadır. Diplomasi 1.0 döneminde devletler arasındaki ilişkiler daha çok ulusal çıkarlar doğrultusunda yapılan müzakerelere dayanıyordu.

Diplomasi 2.0 teknolojinin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda sosyal medya, internet ve diğer dijital teknolojiler kullanılarak devletler arasındaki iletişim ve etkileşim artırılmıştır. Bu dönemde sivil toplum örgütleri, medya ve diğer aktörler de diplomatik sürece dahil edilerek daha geniş bir kitleye ulaşılmaya çalışılmıştır (Gürdal, 2021). Dijital diplomasi 2.0 dijital

teknolojilerin gelişmeye başladığı ve sosyal medyanın ortaya çıktığı dönemdir. Bu dönemde ülkeler sosyal medya kanallarını kullanarak diplomasi yapmaya, kültürler arası diyalogları artırmaya ve dijital kamu diplomasisi stratejileri geliştirmeye başlamışlardır. Dijital diplomasi 2.0 dönemi 2008'den 2016'ya kadar sürmüştür.

Diplomasi 3.0 ise günümüzdeki diplomasi yaklaşımıdır. Dijital teknolojilerin daha da geliştiği ve yapay zekâ, blok zinciri, nesnelerin interneti gibi yeni teknolojilerin ortaya çıktığı dönemi ifade etmektedir. Bu yaklaşımda devletler arasındaki ilişkiler sadece siyasi, ekonomik ve askeri ilişkilere dayanmamakta, aynı zamanda kültürel, sosyal ve çevresel faktörlere de önem verilmektedir. Ülkeler dijital teknolojileri daha stratejik bir şekilde kullanarak, küresel sorunlara çözüm üretmek, dijital insan hakları savunuculuğu yapmak, siber güvenlik politikaları geliştirmek ve dijital ekonomi gibi konulara odaklanmaktadır. Diplomasi 3.0 döneminde sadece devletler değil, aynı zamanda sivil toplum örgütleri, özel sektör ve yerel yönetimler gibi farklı aktörler de diplomatik sürece dahil edilerek çok taraflı bir yaklaşım benimsenmektedir. Ayrıca siber güvenlik ve dijital diplomasi de diplomasi 3.0'ın önemli bir parçası olmuştur (Güngör, 2022).

Dijital Diplomasinin Hedefleri

Dijital diplomasinin hedefleri dijital diplomasinin başta devletler olmak üzere uluslararası topluluklar tarafından benimsenmesi, gerçekleştirilmesi için azami ölçüde meşgul olunan değişik hedeflere dayanmaktadır. Ana hedefler ulusal güvenlik, bilgi yönetimi, kamu diplomasisi, konsolosluk işlemleri, afet müdahalesi, dış kaynaklar ve politika planlamadır.

Ulusal güvenlikte dijital diplomasi, ülkelerin ulusal güvenliklerini korumak için kullanılmaktadır. Saldırıları ve siber tehditlerle mücadele etmek, siber saldırılardan korunmak, siber suçların engellenmesi gibi konularda dijital diplomasi önemli bir rol oynamaktadır.

Bilgi yönetimi tüm devlet bilgisinden yararlanmak amaçlıdır. Böylece eldeki bilgilerin ulusal çıkarları doğrultusunda saklanması, paylaşılması ve kullanımının optimize edilmesi hedeflenmektedir. Ezici bilgi akışını toplamak ve kontrol etmek, bunu politika oluşturma sürecini daha iyi bilgilendirmek ve ortaya çıkan sosyal ve politik hareketleri tahmin etmeye ve bunlara yanıt vermeye yardımcı olmak için kullanmak amacı söz konusudur.

Kitleler çevrimiçi olarak onlarla iletişimi sürdürmek ve önemli kitleleri dinlemek ve önemli mesajları hedeflemek için yeni iletişim araçlarından yararlanmak amacıyla kamu diplomasisi kullanılmaktadır.

Konsolosluk iletişimlerini deniz aşırı seyahat eden vatandaşlarla, kriz durumlarında yönetilebilir iletişimlerle doğrudan, kişisel iletişim kanalları oluşturmak durumunda söz konusudur.

Afet müdahalesi durumlarında bağlantı teknolojilerinin gücünden yararlanmak amacı söz konusudur. Dijital diplomasi doğal afetler, terör saldırıları ve diğer kriz durumlarında ülkelerin halka etkili bir şekilde bilgi sağlamasına yardımcı olabilmektedir. Ayrıca dijital araçlar sayesinde halkın güvenliği ve sağlığı konularında bilgi paylaşımı yapılabilmektedir.

Dış kaynaklar başlığı altında ulusal hedefleri ilerletmek için dış uzmanlıktan yararlanmak ve bunlardan yararlanmak için dijital mekanizmalar oluşturmak hedefleri vardır.

Politika planlama ile bürokrasinin uluslararasılaşmasına cevap olarak, hükümet genelinde uluslararası politikanın etkin gözetimi, koordinasyonu ve planlamasına izin vermek hedeflenmektedir (Rashica, 2018).

Dijital Diplomasinin Avantajları

Dijital diplomasi 21. yüzyılda çeşitli olayların hızlı bir şekilde bilinmesine izin verdiği ve dış politika konularını daha etkili bir şekilde yansıtmak için kullanılabilmesi için giderek daha önemli hale gelmiştir (Rashica, 2018; Khomeriki, 2022). Dijital diplomasi aynı zamanda küçük devletlerin web siteleri, bloglar ve sosyal medya aracılığıyla alan sınırlaması olmaksızın geniş kitlelerle kamu diplomasisi yapmaları için fırsatlar sunmaktadır (Aktaş, 2022). Bunlar dışında uluslararası ilişkilerin güçlendirilmesi, insanlarla daha yakın olma, hızlı ve etkili iletişim kurma, düşük finansal maliyet, küçük devletleri tercih etmek diğer avantajları yanındır. “Küçük devletler” tanımı belirli niceliksel kriterler tarafından belirlenir: Bölgenin büyüklüğü, yaşayan insanların sayısı, GSYİH ve askeri büyüklük gibi. Küçük devletler dış politikalarını gerçekleştirirken pek çok zorlukla karşılaşır. Bu devletlerin dış politika uygulamalarını sınırlayan temel zorluk mali kapasitedir. Dijital diplomasi her tür devletten yanadır, ancak çoğunlukla küçük devletlerden yanadır. Tipik bir örnek sınırlı mali kaynaklara sahip yeni ve küçük bir ülke olarak dijital diplomasiyi, kendi devletleri üzerinde baskı kurmak yerine diplomatlarını ve vatandaşlarını diğer devletlerin insanlarıyla ilişkilendirerek amacına katkıda bulunan bir unsur olarak gören Kosova Cumhuriyeti'dir. Balkanlar'daki en yeni devleti olan Kosova, uluslararası tanınmasına hizmet etmek için Dijital Kosova platformunu kurmuştur. 2012 yılında Türk kamu diplomasi dergisi “Yeni Diplomasi” Kosova'nın dijital diplomasisini İngiltere, ABD ve İsrail'in ardından dünyanın en iyi dördüncü diplomasisi olarak takdir etmişti. Küçük Devletler internet sayfalarını ve BİT'i kendi avantajları için kullanma trendlerinde şimdiden lider konuma gelmişlerdir denebilir. Genel olarak dış ilişkileri optimal bir şekilde gerçekleştirme sürecini geliştirmesi gereken küçük devletlerin iradesidir (Rana, 2011).

Dijital diplomasinin başlıca faydaları ülkelerin dış politika hedeflerini ilerletmelerine, uluslararası uyumu genişletmelerine ve elçiliklerinin hiçbirine ayak basmamış insanları etkilemesine yardımcı olma becerisini içerir (Rashica, 2018; Khomeriki, 2022). Facebook ve Twitter gibi dijital platformlar, diplomatların yabancı halklarla çevrimiçi olarak sohbet etmelerine ve uluslarının hikayesini daha etkili bir şekilde anlatmalarına imkan tanımaktadır (Bjola & Manor, 2017).

Dijital Diplomasinin Riskleri

Dijital diplomasi ile ilgili birçok risk vardır. Ana risk, veri ihlallerine veya bilgilerin manipüle edilmesine yol açabilen bilgisayar korsanlığıdır (Rashica, 2018; Khomeriki, 2022). Bazı ülkeler potansiyel faydalarına rağmen içerdiği riskler nedeniyle dijital diplomasiyi kullanmamaktadır (Rashica, 2018). Bu sebeple ülkelerin ulusal çıkarlarını en iyi şekilde ilerletecek şekilde

kullanıldığından emin olmak için dijital diplomasinin faydalarını ve risklerini kullanmadan önce tartmaları önemlidir (Aktaş, 2022). İnternet ve sosyal medyada özgürlük, internet ve sosyal medya kullanımı hakkında bilgi eksikliği, anlaşmazlıklar, anonimlik kültürü, siber saldırıya uğramak dijital diploması için problem olmaya devam etmektedir.

Dijital Teknolojilerin Diploması Alanındaki Etkisi

Dijital teknolojiler uluslararası ilişkiler ve diploması alanında önemli etkileri olan bir faktördür. Dijital teknolojiler sayesinde ülkeler arasındaki iletişim hızlanmış ve daha kolay hale gelmiştir. Bu ülkeler arasındaki iş birliği ve anlaşmaların hızlandırılmasını sağlamıştır. Aynı zamanda, dijital teknolojiler sayesinde ülkeler arasındaki iletişim daha şeffaf hale gelmiştir. Sosyal medya veya diğer dijital platformlar aracılığıyla ülkeler arasındaki iletişim daha kolaylaşmıştır.

Dijital teknolojilerin uluslararası ilişkiler ve diploması alanında olumsuz olarak da etkileri bulunmaktadır. Dijital teknolojiler aracılığıyla yapılan yanıltıcı veya manipülatif haberler, ülkeler arasındaki ilişkileri zayıflatabilmektedir. Yapılan siber saldırılar ülkeler arasındaki güveni zayıflatmakta, veri güvenliği ve gizliliği konularında da önemli ölçüde problemler oluşturabilmektedir.

Dijital Çağda Diplomasının Yeni Tanımı: Teknoloji Büyükelçileri

Devletler yaklaşık dört yüz yıldır küresel meselelerde birincil aktörler olmuştur. Bu bir avuç büyük teknoloji şirketinin jeopolitik etki için onlarla rekabet etmesiyle değişmeye başlamıştır (Bremmer, 2021). Dünyanın dört bir yanındaki ülkeler büyük teknoloji firmalarının ulus devlet statüsüne yükselişini yansıtan teknoloji sektörüne elçiler atamaktadırlar. Ulus devletlerle kıyaslandığında büyük teknoloji şirketlerinin değerlerinin birçok ülkenin bütçesini yakaladığı görülmektedir (Clarke, 2021). Google, Apple, Amazon, Facebook ve Microsoft'un piyasa değerleri, bireysel olarak çoğu ülkenin GSYİH'sinden daha yüksektir (a.g.e., 2023). ABD'nin teknoloji stoklarının değeri tüm Avrupa pazarından daha değerlidir. Teknoloji devleri internet altyapısına, e-ticarete, çevrimiçi iletişime hükmetmekte ve en mahrem kişisel verilerimizi büyük ve değerli rezervleri olarak saklamaktadır. Bu yaklaşımla giderek daha fazla hükümetlerin ve hatta devletin işlevlerini üstlenmektedirler.

Büyük teknoloji Şirketlerinin son derece etkili uluslar üstü bir bloğa dönüşmesi, dünyanın dört bir yanındaki ülkeler tarafından fark edilip edilmediği belirsizdir. Bu sağlamlaşan güç odağını tanıyan bir dizi hükümet, diplomatları yalnızca Silikon Vadisi ile çalışmak üzere görevlendirmektedir (a.g.e., 2023). Bu “teknoloji elçileri” ülkenin çıkarlarını temsil etmek ve teknoloji şirketleriyle bağlantı kurmakla görevlidir.

Teknoloji büyükelçileri teknoloji ve bunun uluslararası ilişkiler üzerindeki etkileri konusunda uzmanlaşmış diplomatlardır. Teknoloji büyükelçileri dünyanın dört bir yanındaki ülkelerin teknoloji endüstrisiyle ilişki kurmak, ortaya çıkan teknolojik sorunları anlamak ve teknolojiyi genişletmek için

atadığı yeni bir diplomat türüdür (Larsen et al., 2021; Buckup & Canazza, 2023). Siber güvenlik, veri gizliliği, yapay zeka ve 5G ağları gibi dijital teknoloji konularıyla ilgili uluslararası ilişkilerin yönetilmesine yardımcı olmaktadır (Höne, 2023). Ayrıca teknoloji endüstrisinden ülkelere yatırımı teşvik etmek için çalışmaktadırlar (Sanchez, 2018). Danimarka dışişleri bakanı, teknoloji devleriyle çalışmak üzere 2017’de “Dijital Büyükelçi” atama planlarını duyurmuştur (NTV, 2017). Google, Apple, Microsoft gibi teknoloji devlerinin birçok ülkeden daha nüfuzlu duruma geldiklerini belirterek Danimarka’nın bu devlere “Dijital Büyükelçi” atayan ilk ülke olacağını söylemiştir. Anders Samuelssen “Bu şirketler bir çeşit yeni devletler haline gelmiştir. Bu gerçekliği kabul etmek zorundayız. Bunlar Danimarka’yı diğer başka devletler kadar etkileyen şirketler” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir (Sanchez, 2018).

Financial Times’ın bir araştırmasına atıfta bulunan Dışişleri Bakanı Samuelssen Apple, Google gibi şirketlerin piyasa değerlerinin neredeyse dünyanın en büyük 20 ekonomisinin bir araya geldiği G20’ye üye olabilecek büyüklüğe eriştiğini belirtmiştir (a.g.e., 2018).

Teknoloji diplomasisi, “devletler, özel sektör, sivil toplum ve diğer paydaşlar arasında küresel dijital politika ve ortaya çıkan teknolojik sorunlar hakkında uluslararası ilişkilerin, diyalogun ve müzakerelerin yürütülmesi ve uygulanması” olarak tanımlanmaktadır (a.g.e., 2023).

Teknoloji Büyükelçilerinin Rolü

Teknoloji büyükelçilerinin rolü sivil toplum, insan hakları örgütleri ve teknoloji şirketleriyle köprü kurarak diplomasiyi dijital çağ için yeniden tanımlamaktır (a.g.e., 2021). Danimarka’nın teknoloji elçisi Anne Marie Engtoft Larsen teknoloji elçilerinin rolü konusundaki düşüncelerini “Son on yılda, toplumumuzun nasıl geliştiğini ve işlediğini tanımlayan ve şekillendirenlerin yalnızca ulus devletler olmadığını gördük. Teknoloji elçisinin rolü, temelde Danimarka değerlerini -Danimarka vatandaşlarının ve hükümetinin görüş ve bakış açılarını- küresel teknoloji endüstrisinde temsil etmektir” şeklinde ifade etmektedir (Clarke, 2021).

Larsen aynı şekilde teknoloji şirketlerinin rolünü de “teknoloji geliştirmenin, teknoloji endüstrisinin ve özellikle oldukça küçük bir şirketler grubunun finansal piyasalarımızı, ekonomimizi, işgücü piyasalarımızı, gelecekteki fırsatlarımızı, büyüme yeteneğimizi ve gelişmemizi kontrol etmesi demektir” şeklinde açıklamaktadır (a.g.e., 2021).

Danimarka, dünyanın ilk teknoloji büyükelçisini 2017’de atamıştır. Birleşik Krallık da şeyi yapmış ve San Francisco’daki Birleşik Krallık başkonsolosu pozisyonuna Silikon Vadisi merkezli eski girişimci ve yatırımcı Joe White’ı atamıştır. Avusturya da ülkeyi Silikon Vadisi’ne bağlamayı amaçlayan Açık Avusturya programının bir parçası olarak ilk teknoloji elçisini 2021’de atamıştır. Şu anda bölgedeki 70 ten fazla konsolosluktan yaklaşık 20 resmi veya vekil teknoloji büyükelçisi vardır. Dünya Ekonomik Forumu güven ve iş birliği oluşturmak için yeni bir girişim başlatmak üzere Teknoloji Diplomasi Ağı ile ortaklık kurmuştur. (Buckup & Canazza, 2023).

Diğer ülkeler başka bir isimle teknoloji elçileri atamaktadırlar. Örneğin Fransa'nın bir "dijital işler büyükelçisi" vardır. Estonya'nın "siber güvenlik elçisi"; Hollanda'nın "inovasyon, teknoloji ve bilim için bir danışmanı" vardır. Oxford Üniversitesi'nde diplomatik çalışmalar profesörü olan Corneliu Bjola dünya çapında 20'den fazla teknoloji elçisi olduğunu söylemektedir.

Columbia Üniversitesi Uluslararası ve Halkla İlişkiler Okulu'nda yardımcı Doçent Alexis Wichowski, "Hükümetteki insanların teknolojinin yalnızca büyük teknoloji yapısıyla ve yalnızca vatandaşların kullandıklarıyla ilgili olmadığını, Büyük Teknoloji'nin aynı zamanda hesaba katılması gereken küresel bir jeopolitik güç olduğunu fark etmeye başladığını görmeye başlıyorsunuz" şeklinde konuşmaktadır (a.g.e., 2021).

San Francisco'daki eski İngiliz başkonsolosu ve Merian Ventures'ın şu anki ortağı Priya Guha "Bence bu tür rolleri yalnızca eski tarz diplomasi prizmasından görüyorsanız, bir numarayı tamamen kaçıyorsunuz" demektedir. San Francisco ve diğer bölgelerde Birleşik Krallık'ın ilgilendiği sorunlar üzerinde etkili olan bölgesel oyuncularla ilişki kurmanın önemli olduğunu ifade etmektedir. "Teknoloji şirketlerine bir devlet kurumuyla ilişki kurmaya çalışıyormuşsunuz gibi, aynı düzeyde odaklanma, nüans ve anlayışla davranmalısınız" demektedir.

Columbia Üniversitesi tarafından düzenlenen bir etkinlikte konuşan Danimarka'nın eski teknoloji elçisi ve eski bir Microsoft çalışanı Casper Klyngne "[Diplomasi] her zaman insanları dönüşüm alanlarına sokmakla ilgili olmuştur. Avrupa'da, genellikle [diplomatları] temkinli davrandığınız veya silahlı çatışma ihtimalinden endişe ettiğiniz ülkelerin başkentlerine koyarsınız" diyerek teknoloji büyükelçilerinin rolüne vurgu yapmaktadır.

Büyük teknoloji şirketlerinin gittikçe artan gücü ve devletlerin buna karşı yapmayı planladığı düzenlemeler her iki tarafın aynı masaya oturmaları gibi bir sonuç doğurmaktadır. Genellikle devlette çalışan kişilerin teknoloji şirketlerinde çalışmaya başlaması ve bazen de bunun tersinin olması her iki tarafı da iş birliğine zorlamaktadır. Microsoft bir blog gönderisinde teknoloji elçilerinin yeni rolünün "Microsoft'un Avrupalı politika yapıcılarının çabalarına yapıcı bir şekilde katkıda bulunmasını sağlamak ve zamanımızın en acil ve karmaşık teknik sorunlarını ele almak olduğunu" yazmıştır. Buradan da bu pozisyonların bu şirketler için yeni başlayan diplomatik temsil biçimleri oluşturduğu söylenebilir.

Büyük teknoloji şirketleri de bir alandaki güçlerini başka bir alanda tutunmak için kullanan tekeller olarak kabul edilmektedir. Wichowski'nin Washington Post'ta yazdığı bir yazıda "ABD'nin Google'a karşı açacağı antitröst davası işe yaramayacağını, çünkü Google ve onun Büyük Teknoloji kardeşleri tek bir ulus devletinin seviyesinin üzerinde faaliyet gösteriyor" demektedir.

Guha bir sektöre veya şirketler grubuna büyükelçiler atanmanın "bir diplomat olarak çalışmanın mutlaka tamamen yeni bir yolu" olmadığını ifade etmektedir. Bugün, Timothy Wu gibi hukuk bilginleri (Big Tech'i de içeren) ekonomik gücün mevcut yoğunlaşmasının demokrasiye yeniden doğrudan bir tehdit oluşturduğu konusunda uyarılmaktadırlar. Amazon ve Google gibi şirketler kritik

altyapı ve diğer hizmetleri sağlamak için ABD hükümeti ve ordusuyla yapılan sözleşmeleri kabul etmiştir. Sosyal medya şirketleri zaten kolluk kuvvetlerinin bilgi taleplerine uymaktadır ve devlet aygıtının fiili unsurları haline gelmektedir. Büyük Teknoloji ve hükümet! Vatandaş açısından bakıldığında, birlikte çok yakın çalıştığını görmek istenmeyen iki şey midir? Burada yasal çerçeve çok iyi çizilmelidir. Bu tür bir uyumun dijital otoriterliğe yol açabileceği korkusu giderilmelidir.

Teknoloji Jeopolitiği

Jeopolitik bir ülkenin veya bölgenin coğrafi konumunun, kaynaklarının, doğal engellerinin ve nüfus yapısının siyasi, ekonomik ve stratejik faktörler üzerindeki etkisini inceleyen bir disiplindir. Bu disiplin, coğrafya, tarih, ekonomi, askeri strateji ve uluslararası ilişkiler gibi alanları kapsamaktadır. Jeopolitik ülkelerin veya bölgelerin doğal kaynakları, deniz aşırı ticaret yolları, askeri stratejik konumları ve coğrafi konumlarına bağlı olarak belirli bir strateji izlemelerine yardımcı olur. Bu stratejiler bir ülkenin dış politikasını, askeri politikasını, ticari politikasını ve diğer siyasi tercihlerini belirlemesine yardımcı olur. Bir ülke, doğal kaynaklarını etkin bir şekilde kullanmak için ticari veya askeri stratejileri belirleyebilir veya stratejik bir konuma sahip olması nedeniyle bölgedeki diğer ülkelerle ilişkilerinde farklı yaklaşımlar izleyebilir. Jeopolitik uluslararası ilişkilerde de önemli bir rol oynamaktadır. Uluslararası güç dengelerinin belirlenmesi ve savaşların nedenleri gibi konularda da etkilidir. Jeopolitik aynı zamanda ülkeler arasındaki iş birliği potansiyelini de değerlendirerek dünya barışı ve istikrarının korunması için de kullanılabilir.

Teknoloji günümüzde jeopolitik gerilimlerin yaşandığı en önemli alanlardan biridir. Çin ve ABD şu anda dünyanın geri kalanını bir veya diğer gücün teknolojik "kamplarına" sürükleme tehdidinde bulunan ve "teknoloji soğuk savaşı" olarak adlandırılan bir savaşın içindedirler. Yapay zekâ, 5G, nesnelerin interneti ve biyo-teknolojiler gibi gelişmekte olan teknolojilerde başı çeken ülkenin, bir sonraki çağın dizginlerini eline alacağı düşüncesi geniş çapta kabul görmektedir (Tapsscott, 2022).

ABD ve diğer bazı ülkeler orduda yapay zekâ için bir ortaklık kurmuşlardır. ABD Başkanı Biden Demokrasiler Zirvesinde, 5G ve yapay zekâ dahil olmak üzere gelişmekte olan teknolojiler için bir koalisyon oluşturmanın gündemdeki konulardan biri olduğunu ifade etmiştir. Bu arada Avrupa Komisyonu ABD ile AB arasında küresel bir teknoloji iş birliği önermektedir. Ancak teknoloji elçisi rolünün bir kısmı jeopolitik manevralara uygun olsa da bu pozisyonun teknoloji politikasını uygulamak için de yararlı olduğu düşünülmektedir. Birçok ülke para cezaları keserek, düzenlemeler ve kısıtlamalar yoluyla bir şekliyle Büyük Teknoloji şirketleriyle çalışmaya devam etmektedir.

Sosyal Medya ve Dijital Ortamda Ülkeler Arasındaki İletişim

Sosyal medya ve dijital ortamlar ülkeler arasındaki iletişimi kolaylaştırmaktadır. Bu platformlar aracılığıyla insanlar dünya çapında haberlere, bilgiye ve fikirlere erişebilirler. Sosyal medya ve dijital ortamlar ülkeler arasındaki ticareti ve kültürel değişimi de teşvik etmektedir. Yapılan etkileşimler sayesinde, insanlar farklı kültürler ve inançlar hakkında daha fazla bilgi edinebilmektedir. Bu da ülkeler arasındaki anlayış ve hoşgörüyü arttırmaktadır.

Bu platformlar üzerinden yapılan pazarlama ve reklam faaliyetleri, ürünlerin ve hizmetlerin dünya çapında tanıtılmasını kolaylaştırmaktadır. Bu da ülkeler arasındaki ekonomik iş birliğini ve ticareti arttırmaktadır.

Ancak bu platformlar aynı zamanda ülkeler arasındaki anlaşmazlıkları ve gerilimleri de artırabilmektedir. Özellikle de çevrimiçi yalan haberler ve sosyal medya manipülasyonları buna sebep olmaktadır. Bu platformlar üzerinden yapılan yanlış bilgi paylaşımları, çeviri hataları ve yalan haberler ülkeler arasındaki güveni zedeleyebilmektedir.

Dijital Ortamda Müzakere ve Anlaşmalar

Dijital ortamda müzakere ve anlaşmalar internet ve diğer teknolojik araçlar aracılığıyla gerçekleştirilen bir tür işletme faaliyetidir. İşletmeler arasındaki ticareti ve iş birliğini kolaylaştırmaktadır. Bu tür işlemler internet üzerinden yapıldığından, işletmeler arasındaki mesafeler ve zaman dilimleri gibi kısıtlamalar ortadan kalkmaktadır. Bu tür işlemler işletmeler arasındaki bilgi ve belgelerin daha hızlı ve daha kolay paylaşılmasını sağlamaktadır. İşletmeler için maliyetleri de azaltmaktadır. İşletmeler arasındaki yolculuk, konaklama ve diğer masraflar ortadan kalkmaktadır. Ayrıca dijital ortamda müzakere ve anlaşmalar işletmelerin işlemleri daha hızlı ve daha verimli hale getirmektedir.

Bu müzakere ve anlaşmalar işletmeler için dünya çapında fırsatlar sunmaktadır. İnternet üzerinden yapılan işlemler sayesinde işletmeler dünya çapında müşteri ve tedarikçi bulabilmekte ve bu da işletmelerin büyümesini ve gelişmesini sağlamaktadır.

Ancak dijital ortamda müzakere ve anlaşmalar aynı zamanda bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. İnternet üzerinden yapılan işlemlerde güvenlik ve gizlilik sorunları ortaya çıkabilmektedir. Bu sebeple dijital ortamda müzakere ve anlaşmalar yaparken işletmeler, güvenlik ve gizlilik politikalarının uygulanmasına dikkat etmeli, gerekli önlemleri almalı ve gerektiğinde profesyonel danışmanlık hizmetlerinden yararlanmalıdır. Ayrıca dijital ortamda müzakere ve anlaşmalar yaparken yasal ve vergi yükümlülükleri konusunda dikkatli olunması gerekmektedir. Ayrıca işletmelerin dijital ortamda iletişim becerilerini geliştirmeleri ve etkili bir şekilde kullanmaları önemlidir. Yine dünya pazarlarını ve müşteri ihtiyaçlarını anlamak da önemlidir. İşletmelerin pazarlama ve müşteri analitikleri gibi araçları kullanmaları ve dünya pazarlarını ve müşteri ihtiyaçlarını anlamaları önemlidir.

Dijital ortamda kamu diplomasisi ve sivil toplum iş birliği ülkeler için dünya çapında fırsatlar sunmaktadır. İnternet üzerinden yapılan işlemler sayesinde ülkeler dünya çapında iş birliği yapabilmesi ülkelerin büyümesini ve gelişmesini sağlamaktadır. Dijital ortamda kamu diplomasisi ve sivil toplum iş birliği yaparken, güvenlik, gizlilik ve yasal yükümlülükler konusunda dikkatli olunması gerekmektedir. Ülkeler bu tür işlemler yaparken hukuki danışmanlık hizmetlerinden yararlanmalıdır.

Dijital Ortamda Kriz Yönetme

Dijital ortamda krizi yönetme internet ve diğer teknolojik araçlar aracılığıyla gerçekleşen bir krizi yönetme sürecidir. Bu süreçte kurumlar ve kuruluşlar, internet üzerinden yayınlanan bilgi ve haberleri takip eder, krizle ilgili bilgi ve güncellemeler paylaşır ve yürüttükleri kriz yönetim çalışmalarını halkla paylaşırlar. Kriz sırasında hızlı ve etkili bir şekilde bilgi akışını sağlanmalıdır. İnternet ve sosyal medya gibi araçlar, kurumlar ve kuruluşlar tarafından kriz sırasında halka doğrudan ve hızlı bir şekilde bilgi verilmesini sağlamaktadır. Bu sayede halk krizin seyrini ve çözüm çalışmalarını anında takip edebilir. Dijital ortamda krizi yönetme ayrıca, kurumlar ve kuruluşlar için çok yönlü bir platform sunar. İnternet ve sosyal medya gibi araçlar, kurumlar ve kuruluşlar tarafından kriz sırasında resim, video, görüntü ve ses gibi farklı türde içerikler paylaşılmasını imkân tanır. Bu sayede halk krizi daha iyi anlayabilir.

Dijital ortamda krizi yönetme, aynı zamanda kurumlar ve kuruluşlar için etkili bir geri bildirim mekanizması sunar. İnternet ve sosyal medya gibi araçlar, halkın kriz yönetim çalışmalarına ilişkin görüş ve önerilerini kolayca paylaşmasını sağlar. Bu sayede kurumlar ve kuruluşlar halkın beklentilerini ve ihtiyaçlarını daha iyi anlayabilir ve yürüttükleri çalışmaları daha etkili hale getirebilirler.

Dijital ortamda krizi yönetme aynı zamanda bazı zorlukları da beraberinde getirebilir. İnternet üzerinden yapılan yayınların doğruluğu ve gerçekliği konusunda endişeler ortaya çıkabilir. Ayrıca çok fazla bilgi ve haberin paylaşıldığı dijital ortamda, önemli bilgilerin gürültü içinde kaybolan olma ihtimali bulunabilir. Bu nedenle, dijital ortamda krizi yönetme sürecinde bilgi doğruluk ve gerçekliği konusunda dikkatli olunması, sade ve anlaşılır bir dille yayınlanan bilgilerin tercih edilmesi ve önemli bilgilerin vurgulanması önemlidir. Ayrıca, kurumlar ve kuruluşlar, dijital ortamda yapılan yayınların yasal ve etik kurallara uygunluğunu kontrol etmeli ve gerektiğinde profesyonel danışmanlık hizmetlerinden yararlanmalıdır.

Dijital Ortamda Yurtdışı Temsilciliklerin Yönetimi

Dijital ortamda yurtdışı temsilciliklerin yönetimi internet ve diğer teknolojik araçlar aracılığıyla gerçekleşen bir yurtdışı temsilciliklerin yönetim sürecidir. Bu süreçte bir ülkenin yurtdışındaki temsilcilikleri internet üzerinden yayınlanan bilgi ve haberleri takip eder, yurtdışındaki temsilciliklerle ilgili bilgi ve güncellemeler paylaşır ve yürüttükleri işlemleri hükümet veya merkez ofis ile paylaşırlar. Bu ülkeler arasındaki iletişimi ve etkileşimi artırmaktadır. Bu tür işlemler internet üzerinden yapıldığından ülkeler arasındaki iletişim hızlandırılmakta ve ülkeler arasındaki bilgi ve belgelerin daha hızlı ve daha kolay paylaşılmasını sağlamaktadır. Bu tarz yönetim ayrıca maliyetleri de azaltmaktadır. Yurtdışındaki temsilcilikler arasındaki yolculuk, konaklama ve diğer masraflar ortadan kalkmaktadır. Ayrıca işlemleri daha verimli hale getirmektedir. Bu yaklaşım yurtdışındaki temsilciliklerin daha iyi koordine edilmesini ve yürütülen faaliyetlerin daha iyi planlanmasını sağlamaktadır. İnternet üzerinden paylaşılan bilgi ve güncellemeler sayesinde yurtdışındaki

temsilcilikler arasında daha iyi bir iletişim ve koordinasyon sağlanmaktadır. Ayrıca yurtdışındaki temsilcilikler arasındaki bilgi paylaşımı sayesinde daha iyi bir faaliyet planlaması yapılabilmektedir. Son olarak dijital ortamda yurtdışı temsilciliklerin yönetimi yurtdışındaki temsilciliklerin daha iyi bir şekilde hizmet verebilmelerini sağlamaktadır.

Dijital ortamda yurtdışı temsilciliklerin yönetimi aynı zamanda bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. İnternet üzerinden yapılan işlemlerde güvenlik ve gizlilik sorunları ortaya çıkabilmektedir. Dijital ortamda yapılan işlemlerde yasal ve hukuki kuralların ihlali ihtimali vardır. Bu sebeple dijital ortamda yurtdışı temsilciliklerin yönetimi yaparken güvenlik, gizlilik ve yasal yükümlülükler konusunda dikkatli olunması gerekmektedir.

Dijital Ortamda Propaganda ve Yanlış Bilgi ile Mücadele

Dijital ortamda propaganda ve yanlış bilgi ile mücadele internet ve diğer dijital araçlar aracılığıyla yayılan yanıltıcı bilgileri tanımlamaktadır. Bu tür bilgiler genellikle bir ülkenin siyasi, ekonomik, sosyal veya kültürel amaçlarına hizmet etmek için yapılmaktadır. Bu mücadele gerçek bilgileri saptamak, yanıltıcı bilgileri tanımlamak ve halkı yanıltıcı bilgilerden koruma amaçlarını taşır. Bunun için çeşitli araçlar ve yöntemler kullanılmaktadır. Gerçek bilgilerin yayılmasını sağlamak için doğruluk kontrolü bunlardan biridir. Diğer bir ifadeyle yanıltıcı bilgileri tanımlamak için “fact-checking” veya gerçekçi bilgi kontrolü yapılabilir. Halkın bu bilgilerle nasıl başa çıkacağını öğrenmelerine yardımcı olmak için eğitim programları düzenlenebilir.

Dijital ortamda propaganda ve yanlış bilgi ile mücadelede sosyal medya platformlarının ve diğer dijital araçların kurallarını ve yasalarını uygulamak için çalışmalar yapılabilir. Yanıltıcı bilgileri içeren hesapların kapatılması veya yasaklanması gibi önlemler bunlardan bazılarıdır.

Bu mücadelede bazı zorluklar da vardır. İnternet üzerinden yapılan yayınların doğruluğu ve gerçekliği konusunda endişeler her zaman vardır. Çok fazla bilgi ve haberin paylaşıldığı dijital ortamda gerçek bilgilerin yanıltıcı bilgiler arasında kaybolan olma ihtimali söz konusudur. Bu sebeple dijital ortamda propaganda ve yanlış bilgi ile mücadele sürecinde bilgilerin doğruluk ve gerçekliği konusunda dikkatli olunması, sade ve anlaşılır bir dille yayınlanan bilgilerin tercih edilmesi ve gerçek bilgilerin vurgulanması önemlidir. Kurumlar ve kuruluşlar dijital ortamda yapılan yayınların yasal ve etik kurallara uygunluğunu kontrol etmeli ve gerektiğinde profesyonel danışmanlık hizmetlerinden yararlanmalıdırlar.

SONUÇ

Dijital diplomasi veya diplomasi 3.0, günümüzde hızla gelişen teknolojik imkanlar ile birlikte diplomatik faaliyetlerin yürütülmesinde yeni bir boyut kazanmıştır. Dijital platformlar, sosyal medya ve diğer teknolojik araçlar sayesinde devletler arası ilişkilerin daha hızlı ve etkin bir şekilde yönetilmesi mümkün hale gelmiştir. Dijital diplomasi devletlerin küresel düzeyde etkilerini arttırmak

için kullandıkları bir araç olarak da öne çıkmaktadır. Sosyal medya ve diğer dijital platformlar devletlerin dünya genelinde farkındalıklarını arttırmaları, ülkeleri hakkında olumlu imajlar yaratmaları ve dış politikalarını etkili bir şekilde tanıtılmaları açısından önemli bir role sahip olmuştur.

Dijital diplomasinin en önemli özelliklerinden biri sınır ötesi etkileşimlerin artmasıdır. İnsanlar dijital platformlar sayesinde farklı kültürler ve ülkeler hakkında bilgi edinirken, devletler de diğer ülkelerle daha etkin bir şekilde iletişim kurabilmektedir.

Dijital diplomasinin kullanımı bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. Özellikle internet ve sosyal medya platformları, çeşitli propaganda, yanıltıcı bilgi ve sahte hesaplar gibi konularda risk taşımaktadır. Dijital diplomasi faaliyetleri sürdürülürken güvenilirlik, şeffaflık ve bilgi güvenliği konularına da büyük önem verilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak dijital diplomasi veya diplomasi 3.0 günümüzde diplomatik faaliyetlerin yürütülmesinde önemli bir role sahip olmuştur. Dijital platformlar sayesinde devletler arası ilişkiler daha etkin bir şekilde yönetilirken, küresel düzeyde etkilerini arttırmak isteyen devletler de dijital diplomasiyi etkin bir şekilde kullanmaktadır. Ancak bu yöntemlerin kullanımında risklerin minimize edilmesi ve şeffaflığın sağlanması önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Adesina, O. S. (2022). Africa and the future of the digital diplomacy. <https://www.Brookings.Edu/Blog/Africa-in-Focus/2022/03/23/Africa-and-the-Future-of-Digital-Diplomacy/> [Access Date:February 11,2023].
- Aktaş, H. (2022). Digital Diplomacy and Its implications in the 21st century. *Antalya Diplomacy Forum*.
- Bjola, C., & Manor, I. (2017). Reaping the benefits of digital public diplomacy. *The Jerusalem Post*.
- Bremmer, I. (2021). Dijital güçler küresel düzeni nasıl yeniden şekillendirecek? *Foreign Affairs*, https://www.Foreignaffairs.Com/Articles/World/2021-10-19/Ian-Bremmer-Big-Tech-Global-Order?Check_logged_in=1&utm_medium=promo_email&utm_source=lo_flows&utm_campaign=registered_user_welcome&utm_term=email_1&utm_content=20221015 [Access Date:February 12, 2023]
- Buckup, S., & Canazza, M. (2023). What is tech diplomacy and why does it matter? *Wef Emerging Technologies*, Feb 23.
- Clarke, L. (2021). Teknoloji elçileri dijital çağ için diplomasiyi yeniden tanımlıyor. <https://Techmonitor.Ai/Leadership/Innovation/Tech-Ambassadors> [Access Date: February 5, 2023].
- EU. (2022). Digital Diplomacy. *The Diplomatic Service of the European Union*.
- Güngör, E. (2022). Diplomasi 3.0: Teknoloji çağında dijital diplomasi. *Daktilo1984*, Ocak 22.
- Gürdal, E. (2021). Dijital diplomatlar: Dijital diplomaside yeni nesil. *akademik İzdüşüm Dergisi*, 6(1), 114–127.
- Hanson, F. (2012). A Digital DFAT: Joining the 21st century. *Lowy Institute*. Archived from the Original on 2012-03-22.
- Höne, K. (2023). What is tech diplomacy? *Israel Public Policy Institute*, Mar 6.
- IGI Global. (2023). What is Digital Diplomacy?. <https://www.Igi-Global.Com/Dictionary/Digital-Diplomacy/72692> [Access Date:February 11,2023].
- Khomeriki, D. (2022). Benefits and risks of digital diplomacy: is traditional diplomacy in decline? *World Politics and the Challenges for International Security*.
- Kurbalija, J. (2023). 2023 predictions: 12 digital governance and diplomacy trends. https://www.Diplomacy.Edu/Blog/2023-Digital-Governance-Predictions/#2_Digital_geopolitics_From_submarine_cables_to_satellites [Access Date:February 11,2023].
- Kurt, G. (2018). *Dijital diplomasi*. İstanbul: Akademisyen Kitabevi.
- Larsen, A. M. E., White, J., Khilji, U., & Gillum, R. (2021). Tech ambassadors and digital foreign policy. *Atlantic Council*, Dec 6.
- NTV. (2017). Danimarka teknoloji devlerine ‘Dijital Büyükelçi’ atayacak. <https://www.Ntv.Com.Tr/Teknoloji/Teknoloji-Devlerine-Dijital-Buyukelci,9Cz4VZPzHk-DSvn6GJfkVA> [Erişim Tarihi: 10.3.2023].
- Rana, S. K. (2011). 21st Century diplomacy a practitioner’s guide. New York: Continuum International Publishing Group.
- Rashica, V. (2018). The benefits and risk of digital diplomacy. *SEEU Review*, 13(1), 75–89. <https://doi.org/10.2478/seeur-2018-0008>
- Sanchez, W. A. (2018). The rise of the tech ambassador. *Diplomatic Courier*, March 23.
- Tapsscott, D. (2022). Dijital platform devrimi. İstanbul: HYC Havacılık Yönetim Çözümleri.